

คู่มือปฏิบัติงาน “การประชุมสภาท้องถิ่น”

งานกิจการสภา สำนักปลัดเทศบาล
เทศบาลตำบลเวินพระบาท อำเภอท่าอุเทน จังหวัดนครพนม

คำนำ

“คู่มือปฏิบัติงานการประชุมสภาท้องถิ่น” เป็นการสรุปสาระสำคัญในการประชุมสภาท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยอ้างอิงระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ และที่แก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕ ซึ่งผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ปฏิบัติงานด้านการประชุมสภาท้องถิ่นและผู้สนใจ

งานกิจการสภา สำนักปลัดเทศบาล
เทศบาลตำบลเวินพระบาท

สารบัญ

เนื้อหา	หน้า
การประชุมสภาครั้งแรก	๑
การเลือกประธานสภาท้องถิ่นรองประธานสภาท้องถิ่นและเลขานุการสภาท้องถิ่น	๒
อำนาจหน้าที่	๓
การประชุมสภาท้องถิ่น	๔
การเรียกประชุมสภาท้องถิ่น	๕
การประชุมลับ	๗
การเสนอญัตติ	๘
ร่างข้อบัญญัติ	๙
การอภิปราย	๑๑
การลงมติ	๑๒
กระทู้ถาม	๑๒
คณะกรรมการสภาท้องถิ่น	๑๔
ขั้นตอน/ระยะเวลา	๑๕
ภาคผนวก	
ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่นพ.ศ.๒๕๔๗ และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ ๓ พ.ศ. ๒๕๖๕	

คู่มือปฏิบัติงาน การประชุมสภาท้องถิ่น

การประชุมสภาท้องถิ่นอาศัยระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๗ ตามระเบียบ ข้อ ๕ วรรคหนึ่ง ได้บัญญัติให้ปลัดกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้รักษาการมีอำนาจตีความ วินิจฉัยกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีปฏิบัติ เพื่อดำเนินการตามระเบียบว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น

กรณีที่มีปัญหาโต้แย้งการปฏิบัติตามระเบียบ หรือระเบียบไม่ได้กำหนดไว้ก็ให้ประธานสภาท้องถิ่นเป็นผู้วินิจฉัยและใช้บังคับไปพลางก่อนแล้วให้ประธานสภาท้องถิ่นนำข้อโต้แย้งนี้เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัด เพื่อวินิจฉัยสั่งการหรือใช้บังคับเฉพาะในการประชุมคราวนั้นและให้ผู้ว่าราชการจังหวัดรายงานต่อปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณา สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้เสนอต่อนายอำเภอทราบ เพื่อวินิจฉัยสั่งการหรือใช้บังคับเฉพาะในการประชุมคราวนั้นและให้รายงานต่อผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อเสนอปลัดกระทรวงมหาดไทยพิจารณาตามระเบียบ ข้อ ๕ วรรคสอง

การประชุมสภาครั้งแรก

ตามระเบียบข้อ ๖ ให้นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดให้สมาชิกสภามีการประชุมสภาครั้งแรก ภายใน ๑๕ วันนับแต่ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกครบตามจำนวนแล้ว สิ่งที่ต้องทำในการประชุมสภาครั้งแรกคือ

๑. ปฏิญาณตนก่อนเข้ารับหน้าที่ในที่ประชุม
๒. เลือกประธานสภาท้องถิ่น
๓. เลือกรองประธานสภาท้องถิ่น
๔. เลือกเลขานุการสภาท้องถิ่น
๕. กำหนดสมัยประชุมสามัญของปีนั้นและกำหนดสมัยประชุมสามัญสมัยแรกของปีถัดไป

ผู้ดำรงตำแหน่งชั่วคราว

ตามระเบียบข้อ ๗ ในการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรกกำหนดให้มีผู้ดำรงตำแหน่งชั่วคราวดังนี้

๑. ประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราว ให้สมาชิกสภาที่มีอายุมากที่สุดซึ่งอยู่ในที่ประชุมสภาเป็นประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราวแต่หากผู้มีคุณสมบัติดังกล่าวไม่รับทำหน้าที่ ให้ผู้มีอายุมากที่สุดรองลงมาทำหน้าที่แทนและในกรณีที่ มีสมาชิกสภาที่มีอายุมากที่สุดเท่ากันมากกว่า ๑ คนให้ใช้วิธีจับสลาก

๑.๑. หน้าที่ประธานสภาชั่วคราว

- (๑) นำสมาชิกกล่าวคำปฏิญาณตน
- (๒) ดำเนินการเลือกประธานสภาท้องถิ่น
- (๓) รายงานผลการเลือกประธานสภาท้องถิ่นให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ ภายใน ๗ วันนับแต่วันที่สภา

ลงมติ

๑.๒. การพ้นจากตำแหน่งประธานสภาชั่วคราว การพ้นจากตำแหน่งประธานสภาชั่วคราวนั้นกำหนดให้พ้นจากตำแหน่งในกรณีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมีคำสั่งแต่งตั้งประธานสภาเทศบาล

๒. เลขานุการสภาท้องถิ่นชั่วคราว ให้ปลัดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นเลขานุการสภาท้องถิ่นในครั้งนั้น

การเลือก/.....

การเลือกประธานสภาท้องถิ่นรองประธานสภาท้องถิ่นและเลขานุการท้องถิ่น

๑.การเลือกประธานสภาท้องถิ่นประกอบไปด้วยวิธีการการเสนอชื่อการลงคะแนนการตรวจนับคะแนนการรายงานผลโดยมีรายละเอียดดังต่อไปนี้

๑.๑.การเสนอชื่อ

ตามระเบียบ ข้อ ๘ วรรคหนึ่ง กำหนดให้สมาชิกสภาสามารถเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานสภาดังนี้

- (๑) สมาชิกสภา ๑ คน สามารถเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็น ประธานสภาได้เพียง ๑ ชื่อ
- (๒) ผู้ที่ถูกเสนอชื่อจะต้องมีสมาชิกสภาออกเสียงรับรองอย่างน้อย๒คน
- (๓) หากมีการเสนอชื่อผู้สมควรได้รับการแต่งตั้งให้เป็นประธานสภาเพียง๑คนให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือกตามระเบียบข้อ ๑๔

๑.๒.การลงคะแนน

ตามระเบียบข้อ ๘ ให้ผู้ที่ถูกเสนอชื่อได้รับหมายเลขประจำตัวเพื่อใช้ในการลงคะแนนเลือกด้วยวิธีจับสลาก โดยให้ผู้ที่ถูกเสนอชื่อตกลงกันว่าจะให้ใครจับสลากก่อนหลัง แล้วจัดทำบัตรสลาก ชนิด สี และขนาดอย่างเดียวกันมีจำนวนเท่ากับจำนวนผู้ที่ถูกเสนอชื่อ โดยเขียนหมายเลขประจำตัวตามลำดับให้ครบตามจำนวนผู้ที่ถูกเสนอชื่อ หากตกลงกันไม่ได้ให้ประธานที่ประชุมจับสลากว่าผู้ใดจับสลากก่อนหลัง ประธานที่ประชุมประกาศหมายเลขประจำตัวของผู้ที่ถูกเสนอชื่อตามลำดับหมายเลขให้สมาชิกสภาท้องถิ่นลงคะแนนเลือกผู้ที่ถูกเสนอชื่อ โดยวิธีเขียนหมายเลขประจำตัวผู้ที่ถูกเสนอชื่อลงในบัตรสลาก ชนิด สี และขนาดอย่างเดียวกันใส่ซองแล้วนำซองใส่ลงในหีบที่จัดไว้ด้วยตนเองต่อหน้าประธานที่ประชุม

๑.๓.การตรวจนับคะแนน

ประธานชั่วคราวเชิญสมาชิกสภาไม่น้อยกว่า ๒ คน มาช่วยนับโดยที่ผู้ได้รับเลือกมีคุณสมบัติ ดังนี้

- (๑) เป็นผู้ที่ได้รับคะแนนสูงสุด
- (๒) หากมีผู้ที่ได้รับคะแนนเท่ากันให้ลงคะแนนใหม่โดยวิธีเดิมอีกครั้ง(ตามข้อ๑.๒)
- (๓) หากคะแนนยังเท่ากันอีกให้ใช้วิธีจับสลากโดยวิธีการจับสลากนี้ให้เป็นไปตามระเบียบข้อ ๘ ดังนี้

- (๓.๑) ประธานชั่วคราวจัดให้ตกลงกันว่าใครจะจับสลากก่อน
- (๓.๒) ถ้าตกลงกันไม่ได้ให้ประธานชั่วคราวจับสลากว่าใครจะจับสลากก่อน
- (๓.๓) บัตรสลาก ต้องมีชนิด สี ขนาด เหมือนกัน มีจำนวนเท่าคนที่ม่คะแนนสูงสุดเท่ากัน และเขียนว่า"ได้รับเลือกเป็นประธานสภาท้องถิ่น"๑บัตรนอกนั้นเป็น"ไม่ได้รับเลือกเป็นประธานสภาท้องถิ่น"

๑.๔.การรายงานผล

ประธานสภาชั่วคราวมีหน้าที่รายงานผลต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน๗วันนับแต่วันเลือก

๒.การเลือกรองประธานสภาท้องถิ่น

เมื่อมีการเลือกประธานสภาได้แล้วให้สภาท้องถิ่นดำเนินการเลือกรองประธานสภาและเลขานุการสภาซึ่งการเลือกรองประธานสภาและเลขานุการสภานี้จะต้องเลือกในการประชุมสภาครั้งแรก

จำนวนรองประธานสภาสามารถมีได้ตามที่กฎหมายกำหนด ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้มีรองประธานสภาได้จำนวน๒คน

๒.๑.การเสนอชื่อ

วิธีการเลือกรองประธานสภาให้ใช้วิธีเดียวกับการเลือกประธานสภาตามระเบียบข้อ๘มาบังคับใช้โดยอนุโลม

๒.๒.การรายงานผล

ประธานชั่วคราวมีหน้าที่รายงานผลต่อผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน๗วันนับแต่วันเลือก

๓.การเลือกเลขานุการสภาท้องถิ่น

วิธีการเลือกเลขานุการสภาตามระเบียบ ข้อ ๘ มาใช้บังคับการเลือกเลขานุการสภา

ตามระเบียบ ข้อ ๑๓ เมื่อสภาท้องถิ่นมีมติเลือกเลขานุการสภาท้องถิ่นแล้ว ให้เลขานุการสภาท้องถิ่นชั่วคราวพ้นจากตำแหน่ง

๔.กรณีตำแหน่งว่างลง

ตามระเบียบข้อ ๑๕ เมื่อประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่นหรือเลขานุการสภาท้องถิ่นพ้นจากตำแหน่งก่อนครบอายุของสภาท้องถิ่น ให้สภาท้องถิ่นเลือกประธานสภาท้องถิ่น รองประธานสภาท้องถิ่น หรือเลขานุการสภาท้องถิ่น แล้วแต่กรณีแทนตำแหน่งที่ว่างดังนี้

(๑) กรณีประธานสภาท้องถิ่น หรือรองประธานสภาท้องถิ่น ให้สภาท้องถิ่นเลือกประธานสภาท้องถิ่นหรือรองประธานสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่างภายใน ๑๕ วันนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

(๒) กรณีเลขานุการสภาท้องถิ่น ให้สภาท้องถิ่นเลือกเลขานุการสภาท้องถิ่นแทนตำแหน่งที่ว่างในการประชุมสภาท้องถิ่นที่มีขึ้นคราวแรกนับแต่วันที่ตำแหน่งว่างลง

ให้ประธานที่ประชุมในคราวประชุมสภาท้องถิ่นที่มีการเลือกประธานสภาท้องถิ่น และเป็นผู้ดำเนินการเลือกประธานสภาท้องถิ่น รายงานผลการเลือกประธานสภาท้องถิ่นต่อผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาล และนายอำเภอสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลภายใน ๗ วันนับแต่วันเลือก และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดสำหรับเทศบาล หรือนายอำเภอสำหรับองค์การบริหารส่วนตำบล แล้วแต่กรณี แต่งตั้งประธานสภาท้องถิ่นภายใน ๗ วันนับแต่วันที่ได้รับรายงานผลการเลือกประธานสภาท้องถิ่น

อำนาจหน้าที่

๑.ประธานสภาท้องถิ่นตามระเบียบข้อ๑๖ประธานสภาท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

- ๑) ดำเนินกิจการของสภาท้องถิ่นตามที่กฎหมายกำหนด
- ๒) เป็นประธานของที่ประชุมสภาท้องถิ่น เว้นแต่ในขณะที่เข้ากล่าวอภิปรายสนับสนุนหรือคัดค้านญัตติในที่ประชุมสภาท้องถิ่น
- ๓) บังคับบัญชาการงานในสภาท้องถิ่น
- ๔) รักษาความสงบเรียบร้อยในสภาท้องถิ่น
- ๕) เป็นผู้แทนสภาท้องถิ่นในกิจการภายนอก
- ๖) อำนาจและหน้าที่อื่นตามที่กฎหมายกำหนดไว้หรือตามที่กำหนดไว้ในระเบียบนี้

๒.รองประธานสภาท้องถิ่น

ตามระเบียบข้อ ๑๗ รองประธานสภาท้องถิ่นมีหน้าที่ช่วยประธานสภาท้องถิ่นในกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของประธานสภาท้องถิ่น หรือปฏิบัติการตามที่ประธานสภาท้องถิ่นมอบหมาย

ในกรณีไม่มีประธานสภาท้องถิ่น หรือมีแต่ไม่อยู่หรืออยู่แต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ ให้รองประธานสภาท้องถิ่นเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาท้องถิ่น โดยให้นำความในข้อ ๒๖วรรคสอง มาใช้บังคับโดยอนุโลม

กรณีที่สภาท้องถิ่นใดมีรองประธานสภาท้องถิ่นมากกว่าหนึ่งคน ให้รองประธานสภาท้องถิ่นปฏิบัติหน้าที่แทนประธานสภาท้องถิ่นตามลำดับ

๓.เลขานุการสภา

ตามระเบียบข้อ ๑๙ เลขานุการสภามีหน้าที่ดังนี้

- ๑) แจ้งนัดประชุมสภาท้องถิ่นตามคำสั่งของประธานสภาท้องถิ่น
 - ๒)ชี้แจงกฎหมายระเบียบข้อบังคับประกาศคำสั่งหนังสือสั่งการหรือแนวทางปฏิบัติซึ่งเกี่ยวข้องกับกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่น
 - ๓) ช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นจัดทำระเบียบวาระการประชุมสภาท้องถิ่น
 - ๔) เชิญประธานสภาท้องถิ่นชั่วคราวปฏิบัติหน้าที่
 - ๕) จัดทำรายงานการประชุมสภาท้องถิ่น
 - ๖) เก็บรักษาข้อมูลข่าวสารหรือเอกสารของสภาท้องถิ่นแต่จะเปิดเผยได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากประธานสภาท้องถิ่น
 - ๗) ช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นในการควบคุมการนับคะแนนเสียง
 - ๘) ช่วยเหลือประธานสภาท้องถิ่นในการรักษาความสงบเรียบร้อยในสภาท้องถิ่น
 - ๙) หน้าที่อื่นตามที่กำหนดไว้ในระเบียบ หรือกระทำกิจการอื่นตามที่ประธานสภาท้องถิ่นมอบหมาย
- ในการประชุมสภาครั้งใด ถ้าไม่มีเลขานุการสภา หรือมีแต่ไม่อยู่ หรืออยู่แต่ไม่อาจปฏิบัติหน้าที่ได้ หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่ ให้สภาเลือกสมาชิกสภาหรือพนักงานหรือข้าราชการท้องถิ่นนั้น คนหนึ่งเป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่เลขานุการสภาชั่วคราวเฉพาะในการประชุมคราวนั้นโดยใช้วิธีการเลือกตามระเบียบข้อ๑๓ และข้อ ๒๖ วรรคสอง มาบังคับใช้โดยอนุโลม เว้นแต่การลงคะแนนเลือกให้กระทำด้วยวิธีการยกมือขึ้นพื้นศีรษะ

การประชุมสภาท้องถิ่น

นอกจากการประชุมสภาท้องถิ่นครั้งแรก ตามระเบียบ ข้อ ๖ แล้ว การประชุมสภาท้องถิ่นมี ๒ ประเภทคือ

- ๑) การประชุมสามัญ
- ๒) การประชุมวิสามัญ

ในส่วนของการกำหนดจำนวนสมัยประชุมสามัญประจำปีให้สภาท้องถิ่นกำหนดว่าการประชุมสามัญประจำปีแต่ละสมัยในปีนั้นจะเริ่มเมื่อใดแต่ละสมัยในปีนั้นมีการกำหนดกี่วัน และให้กำหนดวันเริ่มประชุมสามัญประจำปีสมัยแรกของปีถัดไปและมีกำหนดกี่วัน เมื่อสภาท้องถิ่นมีมติแล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นทำเป็นประกาศของสภาท้องถิ่นและปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

กรณีที่ไม่ได้กำหนดสมัยประชุมสามัญประจำปีไว้หรือไม่ได้กำหนดวันเริ่มประชุมสามัญประจำปีสมัยแรกในปีถัดไปไว้หรือมีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลงสมัยประชุมสามัญประจำปีหรือวันเริ่มประชุมสามัญประจำปีที่กำหนดไว้แล้ว ให้ประธานสภาท้องถิ่นนำปรึกษาในสมัยประชุมสามัญประจำปีอื่น หรือในสมัยประชุมวิสามัญก็ได้

การประชุมสภาท้องถิ่นประกอบไปด้วย

๑.การประชุมสภาครั้งแรก

ตามระเบียบข้อ๖ให้นายอำเภอหรือผู้ว่าราชการจังหวัดกำหนดให้สมาชิกสภาให้มีการประชุมสภาครั้งแรกภายใน๑๕วันนับแต่ประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกครบตามจำนวนแล้วสิ่งที่ต้องทำในการประชุมสภาครั้งแรกคือ

- ๑) ปฏิญาณตนในที่ประชุม
- ๒) เลือกระธานสภาท้องถิ่น
- ๓) เลือกรองประธานสภาท้องถิ่น
- ๔) เลือกละขานการสภาท้องถิ่น
- ๕) กำหนดสมัยประชุมสามัญของปีนั้นและกำหนดสมัยประชุมสามัญแรกของปีถัดไป

๒. การประชุมสามัญ

เทศบาลตามมาตรา ๒๔ ได้กำหนดให้มีจำนวนสมัยประชุมได้ปีละ ๔ สมัย มาตรา ๒๔ วรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติสภาเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบันได้บัญญัติให้

- ๑) สภาเทศบาลกำหนดสมัยประชุมสามัญมีกำหนดไม่เกิน ๓๐ วัน
- ๒) แต่กรณีจำเป็นสามารถขยายเวลาได้โดยต้องได้รับอนุญาตจากผู้ว่าราชการจังหวัด

๓. การประชุมวิสามัญ

เป็นการประชุมนอกสมัยการประชุมสามัญโดยมีความจำเป็นของการประชุมเพื่อประโยชน์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเท่านั้น

เทศบาล ตามมาตรา ๒๖ แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบันได้บัญญัติให้

- ๑) ประธานสภาเทศบาลนายกเทศมนตรีหรือสมาชิกสภาเทศบาลจำนวนไม่ต่ำกว่าครึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกสภาเทศบาลสามารถยื่นคำร้องขอเปิดประชุมวิสามัญจากผู้ว่าราชการจังหวัด
- ๒) ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมวิสามัญ
- ๓) สมัยประชุมมีกำหนดไม่เกิน ๑๕ วัน
- ๔) หากต้องการขยายวันประชุมจะต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน
- ๕) ให้นำวิธีการประชุมสามัญมาใช้บังคับการประชุมวิสามัญด้วย

๔. การเรียกประชุมกรณีไม่มีประธานสภาหรือประธานสภาไม่เรียกประชุม

เทศบาล ตามมาตรา ๒๕ วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๙๖ และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับปัจจุบันได้บัญญัติว่ากรณีไม่มีประธานสภาหรือประธานสภาไม่เรียกประชุมตามกฎหมายให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้เรียกประชุมและเป็นผู้เปิดหรือปิดประชุม

การเรียกประชุมสภาท้องถิ่น

๑) ให้ประธานสภาทำหนังสือแจ้งสมาชิกสภาท้องถิ่นทราบล่วงหน้า และปิดประกาศไว้ในที่เปิดเผย ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นก่อนกำหนดวันเปิดสมัยประชุมไม่น้อยกว่า ๓ วัน ยกเว้นการประชุมอันรีบด่วนจะแจ้งกำหนดเปิดสมัยประชุมและปิดประกาศน้อยกว่า ๓ วัน ก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมงก่อนกำหนดเวลาเปิดสมัยประชุมโดยให้ระบุเหตุอันรีบด่วนในหนังสือนั้นด้วย

๒) บอกลนัดประชุมในระหว่างที่ประชุมให้ทำเป็นหนังสือหรือบอกนัดในที่ประชุมสภาท้องถิ่นก็ได้ แต่ถ้าบอกนัดในที่ประชุมให้ส่งหนังสือนัดประชุมไปยังผู้ที่ไม่ได้มาประชุมในเวลานั้นให้ทราบล่วงหน้าด้วย โดยให้แจ้งนัดประชุมล่วงหน้าก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่า ๓ วัน แต่ถ้าเป็นการประชุมอันรีบด่วน จะนัดน้อยกว่านั้นก็ได้ โดยให้ประธานสภาท้องถิ่นแจ้งเหตุอันรีบด่วนไว้ในหนังสือนัดประชุมและแจ้งให้ที่ประชุมสภาท้องถิ่นทราบด้วย

- ๓) การประชุมสภาท้องถิ่นที่ไม่ได้มีการนัดประชุม ไม่ให้ถือว่าเป็นการประชุมของสภาท้องถิ่น

๑. สิ่งที่ต้องปฏิบัติในการเรียกหรือนัดประชุม

- ๑) ส่งระเบียบวาระการประชุมไปพร้อมกับการเรียกประชุมหรือนัดประชุมเว้นแต่มีเหตุรีบด่วนให้แจ้งระเบียบวาระการประชุมให้สมาชิกสภาท้องถิ่นทราบในขณะที่เปิดประชุม
 - ๒) ประธานสภาท้องถิ่นประชาสัมพันธ์กำหนดวันนัดประชุมเวลาสถานที่ประชุม และเรื่องที่จะนำเข้าสู่ที่ประชุมสภาท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนทราบและเข้าฟังการประชุมด้วย
- หมายเหตุ การจัดระเบียบวาระเป็นไปตามระเบียบ ข้อ ๒๗

๒. สิทธิของประชาชนในการเข้าฟังการประชุม

ตามระเบียบข้อ ๒๔ กำหนดให้ประชาชนมีสิทธิเข้าฟังการประชุมสภาท้องถิ่นได้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่สภาท้องถิ่นกำหนด (ระเบียบของสภาท้องถิ่น)

๓. สิ่งที่ต้องดำเนินการในการประชุมสภา

ตามระเบียบข้อ ๒๕ กำหนดให้

- ๑) เมื่อถึงกำหนดเวลานัดเลขานุการสภาให้สัญญาณเรียกสมาชิกสภาเข้าห้องประชุม
- ๒) ให้ประธานตรวจดูว่าสมาชิกสภาเข้าประชุมครบองค์ประชุมหรือไม่
- ๓) การนับองค์ประชุม
 - (๓.๑) หากสมาชิกสภาไม่ได้ลงชื่อแต่เข้าร่วมประชุมให้ถือว่ามาประชุม
 - (๓.๒) หากสมาชิกสภาลงชื่อไว้แต่ไม่ได้เข้าร่วมประชุมไม่ให้นับและถือว่าขาดประชุม
 - ๔) ถ้าไม่ครบองค์ประชุมและพ้นกำหนดเวลานัด๑ ชั่วโมงให้ดำเนินการดังนี้
 - (๔.๑) ให้ประธานสภาสั่งเลื่อนการประชุม
 - (๔.๒) ให้ถือว่าสมาชิกสภาไม่อยู่ขาดประชุม
- ๕) การแจ้งเลื่อนการประชุมให้ใช้วิธีเกี่ยวกับการนัดประชุม

๔. ประธานในที่ประชุมสภา

- ๑) ปกติให้ประธานสภาและรองประธานสภาตามลำดับเป็นประธานที่ประชุม
- ๒) ในกรณีประธานสภาและรองประธานสภาไม่อยู่หรือไม่ยอมปฏิบัติหน้าที่
 - (๒.๑) ให้สมาชิกอายุมากที่สุดหรือรองลงมาตามลำดับ
 - (๒.๒) เป็นประธานชั่วคราวเพื่อเลือกสมาชิกกันเองเป็นประธานที่ประชุมคราวนั้น
 - (๒.๓) วิธีการเลือกให้เสนอชื่อแล้วลงคะแนนโดยวิธียกมือขึ้นพื้นศีรษะ
 - ๓) เมื่อประธานสภา/รองประธานสภายอมเข้ามาปฏิบัติหน้าที่ในระหว่างการเลือกให้ระงับการเลือกถ้าเลือกได้แล้วให้ผู้ได้รับเลือกทำหน้าที่ และให้ประธานสภา/รองประธานสภา เป็นประธานที่ประชุมต่อไป

๕. การประชุมตามระเบียบวาระ

- ๑) ให้ดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระเว้นแต่ที่ประชุมสภาจะตกลงกันเป็นอย่างอื่นในการประชุมคราวนั้นและโดยทั่วไปวาระการประชุมจะเรียงลำดับก่อนหลังดังนี้
 - (๑) เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม
 - (๒) รับรองรายงานการประชุม
 - (๓) กระทู้ถาม
 - (๔) เรื่องที่คณะกรรมการที่สภาท้องถิ่นตั้งขึ้นพิจารณาเสร็จแล้ว
 - (๕) เรื่องที่เสนอใหม่
 - (๖) เรื่องอื่นๆ

๒) การสั่งปิดประชุมประธานจะสั่งปิดประชุมก่อนหมดระเบียบวาระไม่ได้เว้นแต่กรณีเกิดเหตุอลเวงตามระเบียบข้อ ๑๒๑ หาก

(๑) ถ้าประธานฝ่าฝืน (สั่งปิดก่อน) ให้สมาชิกสภาจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งที่มีอยู่ในที่ประชุมเห็นว่าให้เปิดประชุมต่อไป ให้ประชุมต่อไปตามระเบียบวาระจนหมด โดยให้รองประธานสภาเป็นประธานที่ประชุมถ้ารองประธานสภาไม่อยู่หรือไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ให้สมาชิกเลือกกันเองเป็นประธานที่ประชุมตามระเบียบข้อ ๒๖

๓) วาระการประชุมที่ยังไม่ได้ประชุม ให้ประธานสภาจัดวาระนั้นเข้าในระเบียบวาระ การประชุมในครั้งต่อไป

๖. การพักประชุม

ตามระเบียบข้อ ๓๐ จะพักการประชุมได้ต้อง

๑) ประธานสภาเห็นเป็นการสมควร

๒) สั่งพักการประชุมไว้ชั่วคราวก็ได้ (ควรกำหนดเวลาให้ชัดเจน)

๗. การประชุมโดยเปิดเผย-ลับ

การประชุมปกติเป็นการประชุมโดยเปิดเผยเว้นแต่

๑) กฎหมายหรือระเบียบกำหนดให้ประชุมลับ เช่น ประชุมเพื่อพิจารณาความประพฤติของสมาชิกสภา (แต่ผู้ที่ถูกอภิปรายอาจขอให้ประชุมเปิดเผยได้)

๒) ผู้บริหารหรือสมาชิกท้องถิ่นไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของที่ประชุมร้องขอให้ประชุมลับในระเบียบวาระการประชุมใด ให้ประธานสภาท้องถิ่นดำเนินการประชุมลับในระเบียบวาระการประชุมนั้น โดยทำเป็นหนังสือหรือเสนอด้วยวาจาในการประชุมตามระเบียบข้อ ๓๑ วรคสองไม่ต้องขอมติ

การประชุมลับ

ตามระเบียบข้อ ๓๒ ระบุว่า การประชุมสภาท้องถิ่นเพื่ออภิปรายเกี่ยวกับความประพฤติของสมาชิกสภาท้องถิ่นเนื่องจากเห็นว่ามี ความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสื่อมเสียหรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกระทำการอันเสื่อมเสียประโยชน์ของสภาท้องถิ่นที่ตนเป็นสมาชิกอยู่หรือเรื่องที่สมาชิกสภาท้องถิ่นถูกกล่าวหาว่ากระทำผิดตามความในหมวด ๙ แห่งระเบียบนี้ ให้ประชุมลับเว้นแต่สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ถูกกล่าวหาจะขอให้ประชุมเปิดเผย

๘. รายงานการประชุม

๑) ต้องให้คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมได้ตรวจสอบ

๒) ทำสำเนารายงานที่ได้ตรวจสอบแล้ว (อย่างน้อย ๒ ฉบับ) ให้สมาชิกสภาตรวจดูก่อนเวลา ประชุมไม่น้อยกว่า ๑ วัน เพื่อให้สภาท้องถิ่นรับรองรายงานการประชุมนั้น

๓) การแก้ไขถ้อยคำในรายงานการประชุมให้กระทำโดยมติของที่ประชุมสภาท้องถิ่น

๔) รายงานการประชุมสภาท้องถิ่นทุกครั้งอย่างน้อยจะต้องมีรายชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นที่มาประชุมลาประชุมและขาดประชุม

๕) ให้ประธานสภาลงชื่อเป็นหลักฐานว่าสภารับรองรายงานการประชุมแล้ว

๖) เลขานุการสภาท้องถิ่นปิดประกาศรายงานการประชุมที่สภาท้องถิ่นมีมติรับรองแล้วในที่เปิดเผยณสำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้ประชาชนทั่วไปทราบ

๗) ข้อความใดๆ/...

๗) ข้อความใดๆ อันเกี่ยวกับความปลอดภัยหรือประโยชน์สำคัญขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของสมาชิกสภาท้องถิ่นทั้งหมดเท่าที่มีอยู่อาจเสนอญัตติด้วยวาจาขอมิให้โฆษณาถ้าที่ประชุมสภาท้องถิ่นมีมติเห็นชอบก็ให้เป็นไปตามที่ร้องขอ

๘) รายงานการประชุมสภาท้องถิ่นที่คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุมยังไม่ได้ตรวจสอบ รายงานการประชุมที่สภาท้องถิ่นยังไม่ได้รับรอง หรือรายงานการประชุมที่สภาท้องถิ่นได้รับรองแล้วแต่ประธานสภาท้องถิ่นยังไม่ได้ลงลายมือชื่อไว้เป็นหลักฐาน เพราะเหตุครบอายุของสภาท้องถิ่นหรือมีการยุบสภาท้องถิ่น ให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งเลขานุการสภาท้องถิ่น ณ วันที่มีเหตุดังกล่าวบันทึกเหตุการณ์นั้นไว้ทำรายงานการประชุมดังกล่าวและให้ผู้ที่ดำรงตำแหน่งประธานสภาท้องถิ่นในการประชุมครั้งนั้นเป็นผู้ตรวจสอบ แก้ไข และรับรองรายงานการประชุมนั้นภายใน ๗ วันนับแต่วันที่มิเหตุ ถ้าไม่รับรองภายในเวลาดังกล่าวให้ถือว่าได้รับรองรายงานการประชุมแล้ว

๙) การเปิดเผยรายงานการประชุมลับให้เป็นไปตามมติของสภาท้องถิ่น

การเสนอญัตติ

ญัตติที่มี ๒ ประเภทคือ

- ๑) ญัตติเกี่ยวกับกิจการของสภาท้องถิ่น
- ๒) ญัตติร่างข้อบัญญัติ

การเสนอญัตติมีระเบียบดังนี้

๑) การเสนอญัตติต้องทำเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่น ล่วงหน้าก่อนวันประชุมไม่น้อยกว่า ๕ วัน เว้นแต่กรณีใดเป็นเรื่องรีบด่วนจะยื่นน้อยกว่านี้ก็ได้ แต่ต้องไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง ก่อนวันประชุม สมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองอย่างน้อย ๒ คน เว้นแต่มีสมาชิกน้อยกว่า ๘ คน ให้สมาชิกรับรอง ๑ คน ตามระเบียบ ข้อ ๓๘

๒) ร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน จะเสนอได้ต่อเมื่อมีคำรับรองของผู้บริหารท้องถิ่น

๓) การเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติใดถ้าผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้เสนอหรือราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นผู้เสนอตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นไม่ต้องมีผู้รับรอง

๔) ญัตติที่อาจเสนอด้วยวาจา แต่ต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรอง ดังนี้

(๑) ขอให้รับรองรายงานการประชุม

(๒) ขอให้รับรองรายงานอื่นๆของคณะกรรมการต่างๆ ที่สภาท้องถิ่นตั้งขึ้น

(๓) ขอปรึกษาหรือขอให้พิจารณาเป็นเรื่องด่วน

(๔) ขอให้พิจารณาร่างข้อบัญญัติสามารถระมัดระวังตามข้อ ๔๕

(๕) ญัตติตามข้อ ๔๑

(๖) ญัตติที่ประธานที่ประชุมเห็นควรอนุญาต

การบรรจุญัตติที่เสนอด้วยวาจาให้ประธานที่ประชุมบรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมคราวนั้น

๕) วิธีการเสนอญัตติ

(๑) ยกมือขึ้นพ้นศีรษะเมื่อประธานอนุญาตจึงกล่าวได้ ณ ที่ของตนหรือที่จัดไว้

(๒) การรับรอง: วิธียกมือขึ้นพ้นศีรษะ

๖) การบรรจุญัตติ

(๑) ประธานสภาต้องบรรจุญัตติที่เสนอมาเข้าระเบียบวาระภายในเวลาอันสมควรในสมัยประชุมนั้น

(๒) กรณีที่มีเหตุจำเป็นไม่สามารถบรรจุญัตติเข้าระเบียบวาระการประชุมสภาได้ ให้บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมในสมัยประชุมถัดไป และให้แจ้งเหตุจำเป็นนั้นต่อสภาท้องถิ่นในสมัยประชุมนั้น

(๓) กรณีที่มี/...

(ก) ญัตติที่บรรจุเข้าระเบียบวาระการประชุมแล้ว หากสภาท้องถิ่นไม่ได้พิจารณาในสมัยประชุมนั้น หรือพิจารณาไม่แล้วเสร็จให้เป็นอันตกไป เว้นแต่ญัตตินั้นเป็นญัตติร่างข้อบัญญัติให้บรรจุในระเบียบวาระการประชุมในสมัยประชุมถัดไป

ข) ห้ามมีการเสนอญัตติอื่นในขณะที่สภาท้องถิ่นกำลังประชุมเพื่อปรึกษาญัตติอยู่ยกเว้น

(๑) ขอแปรญัตติร่างข้อบัญญัติที่ไม่ใช่ร่างข้อบัญญัติงบประมาณ

(๒) ขอให้ส่งปัญหาไปยังคณะกรรมการสภาท้องถิ่นตามหมวด๘แห่งระเบียบนี้

(๓) ขอให้ลงมติ

(๔) ขอให้แยกประเด็นพิจารณาหรือแยกประเด็นลงมติ

(๕) ขอให้ปิดอภิปราย

(๖) ขอให้เปิดอภิปรายต่อไป

(๗) ขอให้เลื่อนการปรึกษา

(๘) ขอให้ประธานสภาท้องถิ่นพิจารณาใช้อำนาจตามข้อ ๑๑๙ ข้อ ๑๒๐ หรือ ข้อ ๑๒๑

(๙) ขอให้บุคคลใดมาแถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นตามที่กฎหมายให้อำนาจไว้

(๑๐) ขอให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษาถ้าที่ประชุมมีมติหรือเห็นชอบในญัตติให้ยกเรื่องอื่นขึ้นปรึกษาญัตติเดิมเป็นอันตกไปเว้นแต่ญัตตินั้นเป็นญัตติเกี่ยวข้องกับข้อบัญญัติ

ร่างข้อบัญญัติ

ร่างข้อบัญญัติต้องแบ่งเป็นข้อและมีบันทึกประกอบด้วย

๑) หลักการของร่างข้อบัญญัติ

๒) เหตุผลที่เสนอร่างข้อบัญญัติ

การเสนอร่างข้อบัญญัติ

เมื่อประธานสภาท้องถิ่นได้รับญัตติร่างข้อบัญญัติที่เสนอมาและตรวจแล้วเห็นว่าถูกต้อง ให้ส่งสำเนาแก่สมาชิกสภาท้องถิ่นล่วงหน้าไม่น้อยกว่า ๓ วันก่อนวันประชุม เว้นแต่เป็นการประชุมอันรีบด่วน แต่ไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมงก่อนกำหนดเวลานัดประชุม ถ้าตรวจแล้วเห็นว่าไม่ถูกต้องให้แจ้งผู้เสนอทราบภายใน ๗ วันนับแต่วันที่รับญัตตินั้น เว้นแต่เป็นญัตติร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่ไม่มีคำรับรองของผู้บริหารท้องถิ่น ให้ประธานสภาท้องถิ่นส่งร่างข้อบัญญัติดังกล่าวไปยังผู้บริหารท้องถิ่น เพื่อพิจารณาให้คำรับรองหากผู้บริหารท้องถิ่นไม่แจ้งผลการพิจารณาให้คำรับรองให้ทราบภายใน ๓๐ วันนับแต่วันที่รับร่างข้อบัญญัติดังกล่าวจากประธานสภาท้องถิ่นให้ประธานสภาท้องถิ่นแจ้งให้ผู้เสนอทราบโดยเร็ว

สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งได้ออกข้อบัญญัติท้องถิ่นชั่วคราวต้องนำเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่นชั่วคราวนั้นเข้าระเบียบวาระก่อนร่างข้อบัญญัติอื่น

การพิจารณาร่างข้อบัญญัติ

๑) การพิจารณาร่างข้อบัญญัติต้องพิจารณาเป็นคราวระแต่ที่ประชุมสภาจะอนุมัติให้พิจารณาคราวระวดเดียวก็ได้โดยผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่นจำนวนไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ของจำนวนผู้ที่อยู่ในที่ประชุมจะเป็นผู้เสนอก็ได้เมื่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นอนุมัติให้พิจารณาคราวระวดเดียวแล้วการพิจารณาคราวระที่ ๒ ให้ที่ประชุมสภาท้องถิ่นเป็นกรรมการแปรญัตติเต็มสภาโดยให้ประธานที่ประชุมเป็นประธานคณะกรรมการแปรญัตติ

๒) การพิจารณาร่างข้อบัญญัติงบประมาณ จะพิจารณา ๓ วาระ โดยจะพิจารณารวดเดียวไม่ได้ และในวาระ ๒ ต้องกำหนดเวลาเสนอคำแปรญัตติไม่น้อยกว่า ๒๔ ชั่วโมง นับแต่สภาฯ มีมติรับหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณนั้น

๓) กรณีที่สงสัยว่าร่างข้อบัญญัติใดเป็นร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงินที่จะต้องมีการรับรองของผู้บริหารท้องถิ่นให้ประธานสภาท้องถิ่นเป็นผู้วินิจฉัย คำวินิจฉัยของประธานสภาท้องถิ่นเป็นที่สุด

๔) กรณีที่ประชาชนเป็นผู้เสนอร่างข้อบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น ให้ประธานสภาท้องถิ่นแจ้งผู้แทนของผู้เข้าชื่อ เพื่อเข้าร่วมประชุมสภาท้องถิ่น และผู้แทนของผู้เข้าชื่อมีสิทธิชี้แจง หรือเสนอข้อเท็จจริงหรือความเห็นเกี่ยวกับร่างข้อบัญญัติที่เสนอได้

๕) การพิจารณาร่างข้อบัญญัติตามกฎหมายว่าด้วยการเข้าชื่อเสนอข้อบัญญัติท้องถิ่น สภาท้องถิ่นต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน ๖๐ วัน นับแต่วันที่ได้รับร่างข้อบัญญัตินั้น

๖) วาระการพิจารณา

(๑) วาระที่ ๑ เรื่องรับหรือไม่รับหลักการ และห้ามให้มีการลงมติก่อนที่สมาชิกสภาได้อภิปรายเรื่องนั้นพอสมควรแล้วหรือสภาจะให้คณะกรรมการสภาพิจารณาก่อนรับหลักการก็ได้

(๒) วาระที่ ๒ ควรตั้งคณะกรรมการแปรญัตติไว้โดยเฉพาะอย่างยิ่งร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายฯ

ถ้าสภาไม่รับหลักการร่างข้อบัญญัติงบประมาณ

๑) ให้ประธานสภานำปรึกษาเพื่อเลือกสมาชิกเป็นกรรมการในคณะกรรมการหาข้อยุติ (วิธีการเลือกตามระเบียบ ข้อ ๑๒)

๒) แจ้งมติและรายชื่อกรรมการหาข้อยุติฝ่ายสภาท้องถิ่นกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือเทศบาลให้แจ้งผู้ว่าราชการจังหวัดทราบ กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลให้แจ้งนายอำเภอทราบ ทั้งนี้ให้ดำเนินการภายใน ๓ วัน นับแต่วันที่สภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการ

๓) ประธานสภาท้องถิ่นทำหนังสือแจ้งมติให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบภายในวันถัดจากวันที่สภาท้องถิ่นมีมติไม่รับหลักการ

ร่างข้อบัญญัติตกไป

๑) ร่างข้อบัญญัติที่สภาไม่รับหลักการ

๒) ร่างข้อบัญญัติที่สภาลงมติไม่ให้ตราเป็นข้อบัญญัติ

๓) กรณีที่สภาท้องถิ่นครบวาระหรือมีการยุบสภา ญัตติใดๆ ซึ่งที่ประชุมสภาท้องถิ่นยังไม่ได้พิจารณา หรือพิจารณาแล้วยังไม่เสร็จ

ผลเมื่อร่างข้อบัญญัติตกไป

๑) ถือว่าร่างข้อบัญญัตินั้นตกไปเว้นแต่กฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น

๒) ห้ามเสนอญัตติร่างข้อบัญญัติที่มีหลักการเดียวกันในสมัยประชุมนั้นอีก เว้นแต่ประธานสภาอนุญาตเมื่อเหตุการณ์ได้เปลี่ยนแปลงไป

การถอนญัตติคำแปรญัตติแก้ไขข้อความ

การขอถอนญัตติหรือคำแปรญัตติหรือการแก้ไขข้อความ จะกระทำเมื่อ

๑) ต้องการแก้ไขข้อความในญัตติร่างข้อบัญญัติที่เปลี่ยนหลักการของร่างข้อบัญญัติ

๒) การขอถอนชื่อจากการเป็นผู้รับรองหรือผู้ร่วมเสนอญัตติ

จะกระทำเมื่อใดก็ได้เว้นแต่ได้จัดเข้าระเบียบวาระแล้วต้องได้รับความยินยอมจากที่ประชุมสภาหรือที่ประชุมคณะกรรมการแปรญัตติ (คำแปรญัตติขึ้นคณะกรรมการแปรญัตติ)

กรณีถือว่า/...

กรณีถือว่าถอนญัตติ

๑)ถึงวาระพิจารณาแล้วผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติไม่ขออภิปรายหรือไม่อยู่ในที่ประชุมสภาให้ถือว่าได้ถอนญัตติ/คำแปรญัตตินั้น

๒)กรณีผู้บริหารเสนอญัตติ/แปรญัตติอาจมอบหมายให้รองนายกฯเลขานุการฯที่ปรึกษาฯเป็นผู้อภิปรายชี้แจงหรือแถลงแทนก็ได้

การอภิปราย

๑.การกล่าวถ้อยคำในที่ประชุมสภา

๑)สมาชิกสภาท้องถิ่นผู้ใดประสงค์จะกล่าวถ้อยคำใดต่อที่ประชุมสภาท้องถิ่นให้ยกมือขึ้นพ้นศีรษะเมื่อประธานสภาท้องถิ่นอนุญาตแล้วจึงกล่าวได้โดยให้ยืนกล่าว ณ ที่ของตนหรือ ณ ที่ซึ่งจัดไว้ก็ได้และต้องกล่าวกับประธานสภาท้องถิ่นให้ใช้เวลาตามสมควรหากใช้เวลาเกินสมควรและมีผู้อื่นจะอภิปรายต่อไปอีก ประธานอาจสั่งให้หยุดได้เมื่ออภิปรายมาครบ๑๐นาทีแล้วตามระเบียบข้อ๖๗

๒)การอภิปรายเฉพาะเรื่องที่กำลังปรึกษาห้ามกล่าวข้อความซ้ำหรือนอกประเด็น

๓)ห้ามใช้คำหยาบคายใส่ร้ายป้ายสีผู้ใด

๔)ห้ามกล่าวถึงชื่อบุคคลใดๆเว้นแต่หากจำเป็น

๕)ห้ามนำเอกสารมาอ่านในที่ประชุมฟังเว้นแต่จำเป็น

๖)ห้ามนำวัตถุใดๆเข้ามาแสดงเว้นแต่ประธานสภาอนุญาต

๒.การอนุญาตให้อภิปรายและลำดับการอภิปราย

๑)ให้ผู้เสนอญัตติหรือผู้แปรญัตติอภิปรายก่อนกรณีมีหลายคนให้ประธานอนุญาตให้อภิปรายได้ครั้งละ๑คน

๒)ผู้คัดค้าน(ถ้ามี)

๓)ผู้สนับสนุนผู้เสนอหรือผู้แปรญัตติ

๔)ผู้สนับสนุนผู้คัดค้านให้อภิปรายสลับกันถ้าไม่มีอีกฝ่ายก็ให้ฝ่ายนั้นอภิปรายต่อเองได้

๓.การปิดอภิปราย

การปิดอภิปรายจะกระทำได้เมื่อ

๑)ไม่มีผู้ใดจะอภิปรายต่อไป

๒)ประธานเห็นว่าได้อภิปรายกันพอสมควรแล้วประธานเสนอให้ที่ประชุมวินิจฉัยว่าควรปิดอภิปรายหรือไม่เว้นแต่อภิปรายกรณีสมาชิกถูกกล่าวหาตามระเบียบ ข้อ๗๒ให้อภิปรายจนหมดข้อสงสัยห้ามไม่ให้รวบรัดอภิปราย

๓)เมื่อปิดอภิปรายแล้วให้ประธานเสนอให้ลงมติ

๔.การรักษาระเบียบการประชุม

๑)เมื่อประธานเตือนสมาชิกสภาท้องถิ่นต้องปฏิบัติตามทันทีตามระเบียบข้อ๖๖

๒)เมื่อเห็นว่ามีผู้กระทำผิดระเบียบการประชุม สมาชิกสภาอาจยืนหรือยกมือขึ้นพ้นศีรษะ เพื่อร้องขอต่อประธานสภาท้องถิ่นให้วินิจฉัยว่า ได้มีการฝ่าฝืนระเบียบหรือไม่

๓)คำวินิจฉัยเป็นเด็ดขาดและห้ามอภิปรายในเรื่องนี้อีกตามระเบียบข้อ๗๐

๔) ขณะอภิปราย ถ้าประธานยืนขึ้นให้สมาชิกสภาระงับการอภิปรายแล้วนั่งลงทันทีและสมาชิกสภาต้องฟังประธานสภาท้องถิ่น

การลงมติสภา

๑.วิธีการออกเสียงลงคะแนน

๑) เปิดเผย ให้ใช้วิธียกมือขึ้นพ้นศีรษะ เว้นผู้บริหาร/สมาชิกไม่น้อยกว่า ๓ คน เสนอให้ใช้วิธีอื่นขึ้นหรือเรียกชื่อตามลำดับอักษรและที่ประชุมเห็นชอบ

๒)ลับ

(๑)ในกรณีกฎหมายกำหนดให้ออกเสียงลงคะแนนลับ

(๒)ในกรณีผู้บริหาร/สมาชิกไม่น้อยกว่า ๑ ใน ๓ ที่อยู่ในที่ประชุมเสนอให้ออกเสียงลับและสภาเห็นชอบ ให้ใช้วิธียกมือขึ้นพ้นศีรษะ

๓) วิธีการ ให้ใช้วิธีเขียนเครื่องหมายบนกระดาษใส่ซองที่จัดให้ โดยผู้เห็นด้วยให้เขียน ✓ ผู้ไม่เห็นด้วยให้เขียน ✗ ส่วนผู้ไม่ออกเสียงให้เขียน ○ แล้วประธานเรียกชื่อสมาชิกสภาตามลำดับอักษรนำของมาใส่หีบที่จัดไว้ด้วยตนเองต่อหน้าประธานที่ประชุม

๒.การลงมติ

๑)ก่อนลงมติประธานต้องตรวจสอบว่าครบองค์ประชุมหรือไม่ถ้าไม่ครบลงมติไม่ได้

๒)หลัก"หนึ่งคนหนึ่งเสียง"

๓) ประธานสภาเป็นประธานประชุมออกเสียงในฐานะสมาชิก โดยไม่ต้องลงจากที่นั่งประธานก็ได้

๔)ให้ลงมติในญัตติสุดท้ายก่อนและให้ถือเอาคะแนนเสียงมากที่สุดเป็นเกณฑ์

๕)กรณีประธานถามและไม่มีผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่นถือว่ามติเห็นชอบ

๖)กรณีสมาชิกเข้ามาเมื่อเริ่มลงคะแนนแล้ว

(๑)กรณีเปิดเผย-มีสิทธิออกเสียงร่วมกับฝ่ายที่ยังนับคะแนนไม่เสร็จได้

(๒)กรณีลับ-มีสิทธิออกเสียงได้ก่อนประธานสั่งให้นับคะแนน

๓.การนับคะแนนและประกาศลงคะแนน

๑)เมื่อนับเสร็จแล้วประธานต้องประกาศคะแนนทันทีให้ประกาศด้วยว่าได้คะแนนข้างมากครบตามจำนวนที่กฎหมายกำหนดไว้หรือไม่

๒)ให้ถือเสียงข้างมากเป็นเกณฑ์เว้นแต่กฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่นกรณีคะแนนเท่ากันให้ประธานออกเสียงเพิ่มอีกหนึ่งเสียงชี้ขาดและอาจบอกเหตุผลด้วยหรือไม่ก็ได้

กระทู้ถาม

๑.ความหมายและประเภทกระทู้

กระทู้ถามคือคำถามซึ่งสมาชิกสภาท้องถิ่นตั้งขึ้นเพื่อสอบถามผู้บริหารท้องถิ่นเกี่ยวกับข้อเท็จจริงหรือนโยบายอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของผู้บริหารท้องถิ่นกระทู้ถามมี ๒ ประเภทคือ

๑)กระทู้ถามทั่วไป

๒)กระทู้ถามด่วน

๒.หลักเกณฑ์การตั้งกระทู้ถาม

๑)แต่ละกระทู้ที่ผู้ตั้งและซักถามได้เพียงคนเดียว

๒)ในการประชุมครั้งหนึ่งคนหนึ่งตั้งได้ ๑ กระทู้ทุกวันประธานสภาอนุญาต

๓) ต้องไม่มี/...

๓) ต้องไม่มีลักษณะต้องห้ามประการดังนี้

(๑) มีข้อความเชิงประชดเสียดสีหรือแก้งกล่าวใสร้าย

(๒) เคลือบคลุมหรือเข้าใจยาก

(๓) ในเรื่องที่ได้ตอบแล้วหรือได้ชี้แจงแล้วว่าไม่ตอบหรือที่ตกไป

(๔) เป็นเรื่องที่มีประเด็นคำถามซ้ำกับกระทู้ถามซึ่งมีผู้เสนอมาก่อน

(๕) เพื่อให้ออกความเห็น

(๖) ในปัญหาข้อกฎหมาย

(๗) ในเรื่องไม่เป็นสาระสำคัญ

(๘) เพื่อทราบกิจการส่วนตัวของบุคคลใดๆ เว้นแต่ที่เกี่ยวกับงานในหน้าที่ราชการ

๔) ทำเป็นหนังสือ(แนบท้ายระเบียบ) และยื่นต่อประธานสภา เพื่อเสนอล่วงหน้า และให้ประธานสภาส่งกระทู้ให้ผู้บริหารเตรียมตอบพร้อมบรรจุเข้าระเบียบวาระภายใน๗วันนับแต่ส่งกระทู้ให้ผู้บริหาร

๓.กระทู้ถามด่วน

๑) กระทู้ถามด่วนต้องเป็นเรื่องเกี่ยวประโยชน์สำคัญหรือเหตุฉุกเฉินจำเป็นเร่งด่วนกระทบประชาชนอย่างร้ายแรงที่จะต้องรีบชี้แจงและดำเนินการโดยทันที

๒) ประธานต้องรีบส่งให้ผู้บริหารเตรียมตอบ พร้อมกับกำหนดเวลาตามความสำคัญและความสนใจของประชาชน

๓) ประธานต้องอนุญาตให้ถามกระทู้ถามด่วนก่อน(ตามลำดับ)

๔) เมื่อผู้บริหารตอบแล้วผู้ตั้งกระทู้ซักถามได้อีก๓ครั้ง

๔.การสิ้นสุดของกระทู้ถาม

๑) การถอนกระทู้ถาม

(๑) ผู้ตั้งกระทู้ถามมีสิทธิถอนเมื่อใดก็ได้และห้ามผู้นั้นยื่นกระทู้ถามในเรื่องนั้นอีก

(๒) ผู้ตั้งกระทู้ถามไม่ถาม/ไม่อยู่เมื่อถึงระเบียบวาระให้ถือว่าได้ถอนกระทู้ถามนั้น

๒) กระทู้ถามตกไปเมื่อสมาชิกภาพของผู้ตั้งกระทู้ถามสิ้นสุดลงให้ถือว่ากระทู้ถามนั้นตกไป

๕.การตอบกระทู้ถาม

๑) ผู้บริหารได้ตอบกระทู้ถามแล้ว ผู้ตั้งกระทู้มีสิทธิซักถามได้อีก ๓ ครั้ง หากจะซักถามต่อเพราะคำตอบยังไม่หมดประเด็นที่ซักถาม โดยประธานสภาอนุญาต

๒) ผู้บริหารมีสิทธิไม่ตอบเมื่อเห็นว่าเป็นเรื่องที่ยังไม่ควรเปิดเผยเพราะเกี่ยวกับประโยชน์สำคัญของทางราชการโดยต้องแจ้งให้สภาทราบภายใน๗วัน

๒) ผู้บริหารขอเลื่อนการตอบได้ แต่ต้องชี้แจงเหตุผลในที่ประชุมสภาท้องถิ่นพร้อมแจ้งด้วยว่าจะตอบเมื่อใด

๖.กระทู้ที่ยังไม่ตอบระงับไป

๑) ครบอายุของสภาท้องถิ่น

๒) มีการยุบสภาท้องถิ่น

๓) ปิดสมัยประชุมสภาท้องถิ่น

๔) ผู้บริหารพ้นจากตำแหน่ง

คณะกรรมการสภาท้องถิ่น

คณะกรรมการสภาท้องถิ่นมี ๒ ประเภท คือ

- ๑) คณะกรรมการสามัญประกอบด้วยสมาชิกสภาท้องถิ่นมีจำนวน ๓-๗ คน
- ๒) คณะกรรมการวิสามัญประกอบด้วยสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นมีจำนวน ๓-๗ คน

๑.หน้าที่ของคณะกรรมการสภาท้องถิ่น

คณะกรรมการสภาท้องถิ่น มีหน้าที่กระทำการหรือพิจารณาสอบสวนเรื่องใดๆ อันอยู่ในกิจการของสภาท้องถิ่นแล้วรายงานต่อสภาท้องถิ่นสภาท้องถิ่นอาจแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อพิจารณากิจการของสภาท้องถิ่นเป็นกรณีพิเศษ คณะกรรมการสภาท้องถิ่นสามารถตั้งคณะอนุกรรมการสภาท้องถิ่นได้ตามสมควร

๒.การเลือกคณะกรรมการสภาท้องถิ่น

- ๑) การเลือกคณะกรรมการสภาท้องถิ่นให้สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเสนอชื่อสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นก็ได้
- ๒) ในกรณีที่สมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้เสนอต้องมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองไม่น้อยกว่า ๒ คน ส่วนกรณีที่ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นผู้เสนอไม่ต้องมีผู้รับรอง
- ๓) การเสนอชื่อให้เสนอได้โดยไม่จำกัดจำนวนเว้นแต่ที่ประชุมมีมติเป็นอย่างอื่น
- ๔) สภาท้องถิ่นมีอำนาจเลือกสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือบุคคลที่ไม่ได้เป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นคณะกรรมการสภาท้องถิ่นชุดต่างๆตามความจำเป็นแก่กิจการในหน้าที่ของสภาท้องถิ่นดังนี้
 - (๑) คณะกรรมการตรวจรายงานการประชุม
 - (๒) คณะกรรมการแปรญัตติร่างข้อบัญญัติ
 - (๓) คณะกรรมการอื่นๆตามที่สภาท้องถิ่นเห็นสมควร

๓.การพ้นจากตำแหน่งของคณะกรรมการสภาท้องถิ่น

คณะกรรมการสภาท้องถิ่นจะพ้นจากตำแหน่งเมื่อ

- ๑) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อประธานสภาท้องถิ่น
- ๒) ตาย
- ๓) สมาชิกสภาของสมาชิกสภาท้องถิ่นของผู้นั้นสิ้นสุดลง
- ๔) เลือกคณะกรรมการสภาท้องถิ่นขึ้นใหม่หรืองานที่ได้รับมอบหมายเสร็จสิ้นลง
- ๕) สภาท้องถิ่นมีมติให้พ้นจากหน้าที่

ขั้นตอน/ระยะเวลา

การประชุมสภาท้องถิ่น

การประชุมสภาครั้งแรก

ผวจ./นายอำเภอ กำหนดให้สมาชิกประชุมสภาครั้งแรกภายใน ๑๕ วัน นับแต่ประกาศผลการเลือกตั้ง

สิ่งที่ต้องทำในวันประชุมสภาครั้งแรก

๑. ปฏิญาณตน
๒. เลือกประธาน รองประธาน และเลขานุการสภาท้องถิ่น
๓. กำหนดสมัยประชุมสามัญประจำปีและสมัยประชุมสามัญแรกของปีถัดไป

- ปลัด อบท. ทำหน้าที่เป็นเลขานุการสภาชั่วคราว
- สมาชิกสภาที่มีอายุมากที่สุดอยู่ในที่ประชุมทำหน้าที่เป็นประธานชั่วคราวเพื่อเชิญสมาชิกกล่าวคำปฏิญาณและนำปรึกษาเพื่อเลือกประธานสภา

- เลือกประธานสภาได้แล้ว
- ประธานชั่วคราวรายงาน ผวจ./นายอำเภอ แต่งตั้งประธานสภาทันทีที่ได้รับรายงาน
- ประธานสภานำปรึกษาเพื่อให้ที่ประชุมเลือกรองประธานสภาต่อไป

การประชุมสภาสามัญ

- กำหนดในวันประชุมสภาครั้งแรก
- กำหนดสมัยประชุมสามัญสมัยแรกของแต่ละปี

ประธานสภา นำปรึกษาในที่ประชุมเกี่ยวกับกำหนดการประชุม ๔ สมัย สมัยละไม่เกิน ๓๐ วัน

ทำเป็นประกาศ และปิดประกาศในที่เปิดเผย ณ สนง.อบท.

กรณีไม่ได้กำหนด/จำเป็น ต้องเปลี่ยนแปลงให้ประธานสภานำปรึกษาในสมัยประชุมสามัญอื่น ๆ หรือในสมัยประชุมวิสามัญ

การประชุมสภาวิสามัญ

กรณีมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์ของอปท.

ประธาน นายก หรือสมาชิก ไม่ต่ำกว่ากึ่งหนึ่งของที่มีอยู่ ทำคำร้องต่อ ผวจ. และผวจ. เป็นผู้เรียกประชุม

กรณีขอขยาย กำหนดไม่เกิน ๑๕ วัน จะขยายต้องได้รับอนุญาตจาก ผวจ.

ภาคผนวก